Translating English Idiomatic Expressions Derived from Proper Names in the Old Testament of the Bible into Thai

การแปลศัพท์สำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมเป็นภาษาไทย

ศุภกาญจน์ เอี่ยมหฤท
จิรันธรา ศรีอุทัย

ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมการทำงานวิจัยเชิงลึกในสาขาวิชาที่มีศักยภาพสูง
กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช
กลุ่มวิจัยความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Cluster)

Translating English Idiomatic Expressions Derived from Proper Names in the Old Testament of the Bible into Thai

การแปลศัพท์สำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ ภาคพันธสัญญาเดิมเป็นภาษาไทย

ศุภกาญจน์ เอี่ยมหฤท
จิรันธรา ศรีอุทัย

ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการส่งเสริมการทำงานวิจัยเชิงลึกในสาขาวิชาที่มีศักยภาพสูง
กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช
กลุ่มวิจัยความมั่นคงของมนุษย์ (Human Security Cluster)

Translating English Idiomatic Expressions Derived from Proper Names

in the Old Testament of the Bible into Thai

การแปลศัพท์สำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมเป็นภาษาไทย

1. บทนำ

ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยจรรโลงให้สังคมมนุษย์มีความสงบสุขร่มเย็น เรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏในพระคัมภีร์ทางศาสนาจะมีความหมายสอนใจให้มนุษย์พึงระลึกถึงการกระทำความดีและสั่งสมอุปนิสัยปัจจัยอันดีงาม ดังเช่น ในพุทธศาสนา จะพบว่าหากต้องการพูดถึงความพากเพียรบากบั่น พุทธศาสนิกชนจะนึกถึง พระมหาชนกที่บำเพ็ญวิริยบารมีในการเพียรพยายามว่ายน้ำท่ามกลางมหาสมุทร หรือหากกล่าวถึงการบริจาคทานที่ยิ่งใหญ่ ก็จะนึกถึงชาติสุดท้ายของพระพุทธเจ้าก่อนเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ คือ พระเวสสันดรที่ทรงบำเพ็ญทานบารมีถึงขั้นสูงสุดทรงบริจาคทุกสิ่งทุกอย่างที่มี แม้แต่เลือดเนื้อเชื้อไขของพระองค์เอง คือ กัณหาและชาลี พระองค์ยังยกให้ชูชก นอกจากการสั่งสอนศีลธรรมแล้ว ศัพท์สำนวนทางศาสนายังปรากฏอยู่ในบริบทต่างๆ ในการใช้ชีวิตประจำวันทั่วไป อาทิเช่น คนที่โลภมากตะกละตะกรามมักจะถูกนำมาเปรียบกับชูชก เป็นต้น

ในทางคริสตศาสนาก็เช่นเดียวกัน เรื่องราวต่างๆ ที่บันทึกไว้ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ (The Bible) ซึ่งถือว่าเป็นพระวจนะของพระเจ้าที่ชี้นำหนทางสว่างแห่งจิตวิญญาณแก่มวลมนุษย์นั้น มีบทบาททางด้านภาษาและวัฒนธรรมในสังคมตะวันตกด้วย อาทิเช่น สวนเอเดน[1] (Eden) มักจะนำมาเปรียบเทียบกับสภาพของความสมบูรณ์แบบในทุกๆ ด้าน เพราะสวนเอเดนเป็นเสมือนสวรรค์ที่มนุษย์คู่แรกของโลก คือ อาดัมและเอวา (Adam and Eve) ได้อาศัยอยู่ก่อนถูกเนรเทศออกมาเนื่องจากการผิดพันธสัญญาที่มีไว้ต่อพระเจ้าโดยการแอบกินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว (The Tree of Knowledge of Good and Evil)

ผู้วิจัยเห็นว่าในการอ่านข้อความในบริบทที่มีการใช้ศัพท์สำนวนจากพระคริสตธรรมคัมภีร์นั้น ผู้อ่านในสังคมตะวันตกที่มีพื้นฐานทางความรู้และได้รับการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องราวในคริสตศาสนาจะเข้าใจความเปรียบในสารได้เป็นอย่างดี ตามที่ผู้เขียนหรือผู้ส่งสารต้องการ หากทว่าเมื่อมีการนำข้อความในบริบทเหล่านี้มาแปลเป็นอีกภาษาหนึ่ง อาทิเช่นเป็นภาษาไทยดังที่ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการวิเคราะห์ต่อไปนั้น ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ว่าน่าจะมีปัญหาในการแปลอันเกิดจากการขาดความเข้าใจในบริบททางพระคริสตธรรมคัมภีร์ เมื่อเป็นเช่นนั้น ในการแปลข้อความที่มีการใช้ศัพท์สำนวนที่มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์จึงต้องหาวิธีแปลให้ได้ความหมายเดิมใกล้เคียงกับต้นฉบับ และในขณะเดียวกันนั้นต้องทำให้ผู้รับสารปลายทางในภาษาไทยนั้นเข้าใจโดยไม่เสียอรรถรสจากการใช้ศัพท์สำนวนนั้นด้วย

---

[1] ในการวิจัยนี้ ชื่อเฉพาะของบุคคลและสถานที่ในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมได้ใช้ตามที่สมาคมพระคริสตธรรมไทยได้กำหนดไว้

เนื่องจากศัพท์สำนวนที่จากพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีเป็นจำนวนมาก ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เฉพาะศัพท์สำนวนที่มาจากชื่อเฉพาะในพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมเท่านั้น

2. ระเบียบวิธีการวิจัย

2.1. คัดเลือกรายการชื่อเฉพาะ ทั้งชื่อคนและสถานที่สำคัญและเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในสังคมตะวันตก คริสตศาสนิกชนทั่วไปและนักวิชาการทางด้านวรรณกรรมตะวันตก จำนวน 12 รายการ บางรายการอาจจะมีศัพท์สำนวนที่เกี่ยวข้องกับชื่อนั้นๆ มากกว่า 1 สำนวน

2.2. อธิบายที่มาของศัพท์สำนวนในแต่ละรายการตลอดจนการให้บริบททางศาสนาและวัฒนธรรมตลอดจนคำวิพากษ์ของผู้ศึกษาวิชาการด้านพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่เอื้อประโยชน์ต่อการแปล

2.3 คัดเลือกตัวอย่างประโยคที่มีการใช้สำนวนชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ในบริบทที่หลากหลายจากคลังข้อมูล หนังสือและเว็บไซต์ต่างๆ บางรายการที่มีศัพท์สำนวนมากกว่า 1 สำนวนที่เกี่ยวข้องกับชื่อเฉพาะนั้นๆ จะมีการยกตัวอย่างทุกสำนวน

2.4. แปลตัวอย่างประโยคจากข้อ 2.3 เป็นภาษาไทย วิเคราะห์วิธีและปัญหาการแปล พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ตามทฤษฎีความเกี่ยวข้อง (Relevance Theory) แล้วสรุปแนวทางการแปลที่ได้จากการวิเคราะห์การแปลจากตัวอย่างที่นำเสนอ

3. รายการชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมที่มีการนำมาใช้เป็นศัพท์สำนวนในบริบทต่างๆ ในภาษาอังกฤษเรียงตามลำดับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในพระคริสตธรรมคัมภีร์

3.1. Mark of Cain และ To raise cain

3.2. The Tower of Babel และ Nimrod

3.3. Sodom และ Sodomy/Sodomite

3.4. Samson และ Delilah

3.5. David and Goliath

3.6. David and Jonathan

3.7. Solomon และ The Judgement of Solomon

3.8. Jezebel

3.9. Jonah

3.10. as patient as Job และ Job's comforters

3.11. Jeremiah และ Jeremiad

3.12. Daniel in the lions' den

4. ประวัติที่มาของชื่อเฉพาะที่นำมาใช้ในบริบทต่างๆ ในภาษาอังกฤษ

4.1 "mark of Cain" และ "to raise cain"

"mark of Cain" เป็นสำนวนหมายถึงตราบาป และ "to raise cain" เป็นสำนวนหมายถึงเป็นสาเหตุแห่งปัญหาและความวุ่นวาย

สำนวนนี้มาจากเล่มปฐมกาล (Genesis) บทที่ 4 โดยเนื้อหากล่าวถึงตอนที่คาอิน (Cain) ได้ฆ่าน้องชายอาเบล (Abel) ด้วยความริษยา คาอินจึงได้ชื่อว่าเป็นฆาตกรรายแรกของโลก ในขณะที่อาเบลเป็นมนุษย์คนแรกที่เสียชีวิต หลังจากที่อาดัม (Adam) กับเอวา (Eve) ผู้เป็นบิดามารดาของคนทั้งสองได้สูญเสียอมตภาพและถูกเนรเทศออกจากสวนเอเดน (Eden) เพราะทั้งคู่ได้ฝ่าฝืนพระบัญชาแห่งพระเจ้าโดยแอบกินผลไม้จากต้นไม้แห่งความสำนึกในความดีและความชั่ว (The Tree of Knowledge of Good and Evil)

ความอิจฉาริษยาของคาอินที่มีต่ออาเบลนั้นมีสาเหตุมาจากการถวายเครื่องบูชาพระเจ้า คาอินเป็นชาวไร่ชาวนาจึงถวายผักผลไม้แก่พระเจ้า ในขณะที่อาเบลผู้น้องเป็นคนเลี้ยงแกะจึงถวายแกะแด่พระองค์ เมื่อพระองค์แสดงให้เห็นว่าโปรดเครื่องบูชาของอาเบลมากกว่า ทำให้คาอินผูกพยาบาท ล่อลวงน้องชายของตนเข้าไปในไร่แล้วฆ่าทิ้ง พระเจ้าซึ่งรอบรู้ตรัสถามคาอินว่า อาเบลอยู่ที่ใด คาอินกลับตอบพระองค์ด้วยคำถามยียวนว่า "Am I my brother's keeper?" หมายความว่า เขามิได้มีหน้าที่เฝ้าดูแลอาเบลตลอดเวลา คำถามของคาอินนี้นับว่าขัดต่อหลักศาสนา ในขณะที่พระเจ้าทรงสร้างเอวาให้แก่อาดัม พระองค์ได้ตรัสว่า มนุษย์ไม่ควรอยู่ตามลำพัง กล่าวคือ มนุษย์มีหน้าช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นคาอินจึงถูกพระองค์ลงโทษด้วยการเนรเทศให้ไปอยู่ตามลำพังอย่างโดดเดี่ยวจนกว่าชีวิตจะหาไม่ พร้อมกันนั้นพระองค์ได้ทำสัญลักษณ์ไว้ที่หน้าผากคาอินเรียกว่า mark of Cain เพื่อเตือนให้ผู้อื่นอยู่ห่างๆ และระวังชายอันตรายผู้นี้ ทั้งยังเป็นสัญลักษณ์ปกป้องไม่ให้ผู้ใดมาทำร้ายคาอินเพื่อให้เขาอยู่รับโทษอีกนานจนกว่าจะสิ้นลมหายใจ[2]

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสำนวน "mark of Cain" จึงมีความหมายว่า ตราบาปอันเนื่องมาจากสัญลักษณ์ที่พระเจ้าได้ประทับไว้บนหน้าผากของคาอิน ในขณะที่สำนวน "to raise cain" นั้นชี้ให้เห็นถึงสาเหตุแห่งปัญหา และความวุ่นวายเหมือนดังที่คาอินได้กระทำการฆาตกรรมอาเบลน้องชายร่วมสายโลหิต

---

[2] Elizabeth Webber และ Mike Feinsilber (1999: 95) ในหนังสือ *Merriam – Webster's Dictionary of Allusion* ได้ให้ข้อสังเกตไว้เกี่ยวกับความหมายของ mark of Cain ว่า ปัจจุบันมิได้ใช้ในความหมายในด้านการปกป้อง "the idea of a protective mark" อีกต่อไปแล้ว คงเหลือไว้แต่ความหมายด้านลบว่าเป็นเครื่องหมายประจานความชั่วร้าย "a mark of shame or criminality"

เป็นที่น่าสังเกตว่าความหมายของ "mark of Cain" นั้นถูกชาวผิวขาวนำมาใช้บิดเบือนตีความว่าสัญลักษณ์ตราบาปของ คาอินนั้นคือผิวสีดำและด้วยการตีความนี้เอง พวกชาวผิวขาวจึงใช้เป็นข้ออ้างในการนำพวกชาวอัฟริกามาเป็นทาสรับใช้ตน

4.2 "The Tower of Babel" และ "Nimrod"

"The Tower of Babel" เป็นสำนวนใช้อธิบายสถานที่อึกทึกครึกโครม แออัดไปด้วยฝูงชน ส่วน "Nimrod" เป็นสำนวนหมายถึง นายพรานผู้ทรงพลัง

สำนวนนี้มาจากเรื่องของเหล่ามนุษย์ที่คิดสร้างหอคอยให้สูงขึ้นไปถึงสวรรค์ ดังปรากฏในเล่มปฐมกาล (Genesis) บทที่ 11 หลังจากที่พระเจ้ากวาดล้างเหล่ามนุษย์บาปด้วยน้ำท่วมโลกครั้งใหญ่แล้ว พระองค์เสียพระทัยมาก จึงให้สัญญากับโนอาห์ (Noah) ว่าจะไม่ทำลายล้างโลกด้วยน้ำอีก และเพื่อเป็นการแสดงถึงพันธสัญญานี้จึงปรากฏเป็นรุ้งกินน้ำขึ้นทุกครั้งที่มีฝนตกเพื่อเป็นสัญญาณให้ฝนหยุดและน้ำจะได้ไม่ท่วมโลก แต่ทว่าบรรดามนุษย์ในรุ่นต่อมากลับประพฤติตนเลวลงเรื่อยๆ ยิ่งกว่าเดิมจนถึงขนาดที่ว่าพวกที่อาศัยอยู่บริเวณเมืองชินาร์ (Shinar) คิดจะสร้างหอคอยสูงเสียดฟ้าเพื่อขึ้นไปให้ถึงสวรรค์แล้วดูว่าพระเจ้านั้นมีลักษณะอย่างไรและดำเนินชีวิตอย่างไร การณ์นี้เป็นเหตุให้พระเจ้าพิโรธในความเห่อเหิมไม่ประมาณตนของเหล่ามนุษย์ พระองค์จึงสาปให้มนุษย์เหล่านี้สร้างหอคอยไม่สำเร็จ ทั้งยังตกลงมากระจัดกระจายไปทั่วพื้นแผ่นดิน จากที่มนุษย์เคยเป็นชนชาติเดียวและมีภาษาเดียวที่ใช้สื่อสารกันกลับกลายเป็นพูดจากันคนละภาษาอึงคะนึง สื่อความกันไม่ได้เรื่องนี้จึงเป็นที่มาของภาษาต่างๆ ในโลก และพระเจ้าได้เรียกสถานที่แห่งนี้ว่าบาเบล (Babel) ซึ่งเป็นภาษาฮีบรู หมายความว่าบาบิโลน (Babylon) แปลว่าประตูสู่พระเจ้า (Gate of God) ทำให้เกิดสำนวน "The Tower of Babel" ที่ใช้อธิบายถึงสถานที่อึกทึกครึกโครม พร้อมกับมีคำศัพท์ว่า "babble" ที่แปลว่าพูดมาก ไร้สาระ ไม่รู้เรื่อง

ส่วนนิมโรด (Nimrod) ซึ่งถือเชื้อสายมาจากตระกูลของโนอาห์ เป็นคนแกล้วกล้าบนแผ่นดิน ดังกล่าวไว้ในบทปฐมกาล 10:9 ว่า "นิมโรดเป็นพรานใหญ่ยิ่งต่อพระพักตร์ของพระเจ้า" เพราะฉะนั้น จึงมีคำสุภาษิตว่า 'เหมือนกับนิมโรดพรานใหญ่ยิ่งต่อพระพักตร์พระเจ้า"

Elizabeth Webber และ Mike Feinsilber (1999: 382) ได้กล่าวไว้ว่านิมโรดเป็นผู้ดำริจะสร้างหอบาเบล และแม้ว่าปัจจุบัน "nimrod" จะมีความหมายว่านายพรานผู้ล่าสัตว์ แต่ Alexander Pope กวีและนักวิจารณ์งานวรรณกรรมชาวอังกฤษในศตวรรษที่ 18 ได้ตีความว่าเหยื่อของเขาคือมนุษย์ "[H]is prey was man." ดังนั้น นิมโรดจึงนับได้ว่าเป็นผู้นำที่โฉดเขลานำภัยพิบัติมาสู่ผู้อยู่ใต้การปกครองซึ่งเปรียบเหมือนเหยื่อของเขานั่นเอง

4.3 "sodomy" และ "sodomite"

"sodomy" และ "sodomite" เป็นสำนวนเรียกพวกรักร่วมเพศ

สำนวนนี้มาจากเรื่องของโลท (Lot) ดังปรากฏในเล่ม ปฐมกาล (Genesis) บทที่ 19 หลังจากที่อับราฮัม (Abraham) ได้รับพระบัญชาจากพระเจ้าให้ออกเดินทางจากเมืองเออร์ (Ur) ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศอิรัก ไปยังดินแดนที่พระเจ้าประทานให้คือคานาอัน (Canaan) ปัจจุบันคือประเทศอิสราเอล ในการเดินทางครั้งนี้ หลานชายนามโลท และภรรยาของเขาซึ่งไม่ปรากฏนามในพระคัมภีร์ได้

ติดตามมาด้วย แต่ทว่าเมื่อเดินทางมาถึงเมืองโสโดม (Sodom) โลทและครอบครัวไม่ติดตาม อับราฮัม เดินทางต่อไป แต่กลับปักหลักอยู่ที่เมืองนี้ เนื่องจากเมืองโสโดม และเมืองโกโมราห์ (Gomorrah) ซึ่งอยู่ข้างเคียงนั้นเป็นเมืองที่ชั่วร้าย เพราะผู้คนในเมืองทั้งสองประพฤติตนเป็นพวกรักร่วมเพศ ทำให้พระเจ้าพิโรธ จึงมีพระบัญชาให้โลทกับครอบครัวออกจากเมืองโสโดมทันที และอย่าได้หันหลังกลับมามองอีก เพราะพระองค์จะบันดาลให้ไฟและกำมะถัน (fire and brimstone) ตกลงมาจากฟากฟ้าถล่มเมืองทั้งสองให้พินาศ ระหว่างที่อพยพออกจากเมืองนี้ ภรรยาของโลทได้ฝ่าฝืนพระบัญชาของพระเจ้าโดยหันกลับไปมองเมืองที่นางเคยอาศัยอยู่ ผลปรากฏว่านางได้กลายเป็นเสาเกลืออยู่ ณ ที่นั้น กล่าวกันว่าบริเวณที่ตั้งของเมืองโสโดม และโกโมราห์นั้นอยู่ใกล้กับทะเลตาย (Dead Sea) ซึ่งมีความเค็มจัดจนสิ่งมีชีวิตอาศัยอยู่ไม่ได้ ด้วยความเค็มนี้เอง จึงทำให้มีเสาเกลือเกลื่อนกลาดอยู่ ณ ที่นั้นเต็มไปหมด

คำศัพท์ "sodomy" นั้นมาจากชื่อเมืองโสโดม (Sodom) ที่ผู้คนประพฤติตนเป็นพวกรักร่วมเพศ ในทางศาสนาแล้วนั้น ถือว่าการรักร่วมเพศผิดวัตถุประสงค์แห่งการมีเพศสัมพันธ์ที่พระเจ้าได้กำหนดไว้ กล่าวคือ หญิงและชายนั้นกำหนดให้คู่กันเพื่อผลิตลูกหลาน การมีเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เพื่อความเพลิดเพลิน[3] พระเจ้าจึงได้ทำลายล้างทั้งเมืองโสโดม และเมืองโกโมราห์จนราบคาบดังที่กล่าวแล้ว ปัจจุบันนี้ จึงมีศัพท์เรียกการประพฤติตนแบบรักร่วมเพศว่า "sodomy" ในขณะที่คำว่า "sodomite" เป็นคำใช้เรียกคนที่เป็นพวกรักร่วมเพศ

4.4 "Samson" กับ "Delilah"

สำนวน "Samson" กับ "Delilah" ใช้เปรียบเทียบกับบุคคลสองประเภทกล่าวคือ คนที่แข็งแรงมีกำลังมหาศาลจะถูกเปรียบเทียบกับแซมสัน (Samson) ในขณะที่หญิงเจ้ามารยาไร้ความซื่อสัตย์จะถูกนำมาเทียบกับนางเดลิลาห์ (Delilah) ภรรยาทรยศของแซมสัน

สำนวนนี้ปรากฏในเล่มผู้วินิจฉัย (Judges) บทที่ 16 เมื่อชาวอิสราเอลได้เข้าสู่ดินแดนที่พระเจ้าประทานให้ (The Promised Land) ภายใต้การนำของโยชูวา (Joshua) แล้ว อิสราเอลมีการปกครองอยู่กันเป็นเผ่าต่างๆ แต่ละเผ่าจะมีผู้ปกครองของตนในภาษาฮีบรูเรียกว่า Shofet ซึ่งมีความหมายตรงคำใน

---

[3] Howard F. Vos (1999: 104) ในหนังสือชื่อ *Nelson's New Illustrated Bible Manners & Customers : How the People of the Bible Really Lived* ได้กล่าวถึงการมีเพศสัมพันธ์ว่าเป็นเรื่องของสามีและภรรยาเท่านั้นและได้อธิบายถึงบทลงโทษของการล่วงประเวณี การเป็นพวกรักร่วมเพศ การสมสู่กับสัตว์รวมทั้งการสมสู่ระหว่างพี่น้องร่วมสายเลือดไว้ดังนี้

> Men and women could practice sex only in the marriage relationship. Good did not countenance adultery, homosexuality, mating with beasts, and various sexual liaisons within the family or with near relatives (Leviticus 20: 10-21; cf. Exodus 22: 19, 22). In the first three instances punishment was by execution. In cases of incest, lesser punishments were administered.

ภาษาอังกฤษ คือ คำว่า Judge แปลว่า ผู้วินิจฉัย แต่ทว่าผู้วินิจฉัยนั้นไม่ได้มีหน้าที่เพียงแค่ดูแลทุกข์สุขของประชาชนเฉพาะในด้านกฎหมายเท่านั้น แต่อำนาจของผู้วินิจฉัยนั้นรวมไปถึงการปกครองเผ่าและการดูแลกองกำลังทหารด้วย

ชาวอิสราเอลมีการปกครองโดยผู้วินิจฉัยมาหลายรุ่น และผู้วินิจฉัยคนสำคัญที่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปคือ แซมสันผู้ได้ชื่อว่า มีพลังมหาศาลและใช้อาวุธที่ทำจากขากรรไกรลา ฟาดฟันพวก ฟีลิสเตีย (The Philistines) ศัตรูสำคัญตายไปเป็นจำนวนมาก แม้จะเก่งกาจเพียงใด แซมสันก็มีข้อผิดพลาดคือการรับนางเดลิลาห์ สตรีชาวฟีลิสเตีย มาเป็นภรรยา นางเดลิลาห์ได้รับมอบหมายให้สืบหาความลับของความแข็งแรงของแซมสัน นางหลอกถามแซมสันและเขาได้แกล้งบอกนางผิดๆ อยู่ถึงสามครั้ง แม้กระนั้นก็ตามนางก็ยังรบเร้าคาดคั้นจนแซมสันอดรำคาญมิได้ จึงได้บอกความจริงแก่นางไปว่า พลังมหาศาลของเขามาจากผมที่ไว้ยาว อันเป็นสัญลักษณ์ของชาวนาศีร์ (Nazarite) ผู้อุทิศตนแด่พระเจ้า ชาวฟีลิสเตียจึงสั่งให้นางเดลิลาห์ตัดผมของแซมสัน ขณะเขาหลับและเข้าจับตัวพร้อมกับทำให้ตาของเขาบอดก่อนจะนำเขาไปคุมขังไว้ แซมสันจะถูกนำตัวออกมาให้ผู้คนเยาะเย้ยถากถางขว้างปาสิ่งของใส่ในงานเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ ของเผ่าฟีลิสเตีย แต่ผมที่ตัดสั้นก็มีวันยาว ดังนั้น วันหนึ่งหลังจากที่แซมสันถูกนำตัวเข้าไปในวิหารเพื่อให้ชาวฟีลิสเตียถากถางกลั่นแกล้งตามปกติ แซมสันซึ่งได้พลังกลับมาพร้อมผมที่ยาวขึ้น จึงใช้มือทั้งสองดันเสาค้ำวิหารพร้อมทั้งกล่าวว่า "ขอให้ข้าตายกับคนฟีลิสเตียเถิด" (ผู้วินิจฉัย 17:30) และวิหารได้ถล่มทับชาวฟีลิสเตียทั้งเจ้านายและประชาชนเสียชีวิตเป็นจำนวนมากกว่าจำนวนชาวฟีลิสเตียทั้งหมดที่เขาเคยประหัตประหารมา

จากเรื่องนี้จึงทำให้มีการใช้สำนวนภาพลักษณ์เปรียบเทียบ "Samson" กับบุคคลที่ทรงพลังและเข้มแข็ง และ "Delilah" กับหญิงยั่วราคะไร้ความซื่อสัตย์

4.5 "David and Goliath"

สำนวนนี้มีความหมายถึงการต่อสู้ระหว่างผู้ที่ทรงพลังกับอีกฝ่ายที่อ่อนแอกว่า แต่ผลปรากฏว่าผู้ที่ทรงพลังกลับพ่ายแพ้แก่ฝ่ายที่อ่อนแอกว่า

สำนวนนี้มาจาก 1 ซามูเอล (1 Samuel) บทที่ 17 เป็นเรื่องของดาวิด (David) ซึ่งต่อมาได้เป็นกษัตริย์แห่งอิสราเอลกับคู่ต่อสู้ชาวฟีลิสเตียที่เป็นมนุษย์ร่างยักษ์ สูงถึง 9 ฟุต 9 นิ้ว นามว่าโกลิอัท (Goliath) วันหนึ่งดาวิดไปเยี่ยมพี่ชายที่กองทัพและได้พบทหารชาวฟีลิสเตียที่พาโกลิอัทมาท้าชาวอิสราเอลต่อสู้แบบตัวต่อตัวกับโกลิอัทเป็นประจำตามปกติ โดยให้สัญญาว่า หากใครล้มโกลิอัทได้พวกฟีลิสเตียจะยอมเป็นทาสรับใช้ ด้วยความที่โกลิอัทตัวโตมหึมาและมีกำลังมหาศาลจึงไม่มีใครกล้าต่อกรด้วย พวกอิสราเอลจึงถูกพวกฟีลิสเตียพูดจาเยาะเย้ยถากถาง กษัตริย์ซาอูล (Saul) และกองทัพของพระองค์ต่างถอดใจ ดาวิดทนการเยาะเย้ยจากพวกฟีลิสเตียไม่ได้จึงรับท้าสู้ พิจารณาจากรูปร่างและ

พละกำลังแล้วไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่ดาวิดจะเอาชนะโกลิอัทได้ แต่ดาวิดใช้สลิง[4] ยิงก้อนหินตรงเข้ากลางแสกหน้าของโกลิอัทจนล้มลงหมดสติจากนั้นจึงเข้าไปตัดศีรษะโกลิอัทอย่างง่ายดาย การพิชิตโกลิอัท ทำให้ดาวิดได้รับรางวัลมากมายจากกษัตริย์ซาอูล เช่น การพระราชทานทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก พร้อมกับมีพระบรมราชานุญาตให้ดาวิดอภิเษกกับพระราชธิดาของพระองค์ และครอบครัวดาวิดยังได้รับการยกเว้นการจ่ายภาษีหรือการเกณฑ์เข้ารับใช้พระองค์ตามที่พระองค์ได้ประกาศไว้

สำนวน "David and Goliath" จึงชี้ให้เห็นถึงการต่อสู้ที่คู่ต่อสู้นั้นไม่ได้มีความเข้มแข็งเท่าเทียมกันแต่ผู้ที่อ่อนแอกว่ากลับเป็นฝ่ายได้ชัยไปครอง

4.6 "a David and Jonathan"

สำนวนนี้หมายถึงเพื่อนสนิท

สำนวนนี้ได้มาจากเล่ม 1 ซามูเอล (1 Samuel) บทที่ 20 เป็นเรื่องของมิตรภาพระหว่างดาวิดกับโยนาธาน (Jonathan) โอรสแห่งกษัตริย์ซาอูล กษัตริย์ซาอูลมีความอิจฉาริษยาในชื่อเสียงเกียรติยศของราชบุตรเขยดาวิดจึงพยายามหาทางกำจัดดาวิด แต่ทว่ามิตรภาพระหว่างดาวิดกับโยนาธานนั้นยิ่งใหญ่มาก โยนาธานได้แสดงให้เห็นถึงความรักที่มีต่อดาวิดโดยมอบเสื้อของตนพร้อมเครื่องแต่งชุดทหารให้แก่ ดาวิด ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ถึงการยอมรับว่าในอนาคตดาวิดจะขึ้นเป็นกษัตริย์ปกครองต่อจากซาอูลโดยที่โยนาธานเองมิได้มีความอิจฉาริษยา หรืออยากขึ้นเป็นกษัตริย์เลย แม้ว่ากษัตริย์ซาอูลได้เคยตรัสเตือนโยนาธานไว้ว่าหากดาวิดไม่ตาย เขาจะไม่มีโอกาสขึ้นครองราชย์ แต่โยนาธานกลับท้วงกษัตริย์ซาอูลให้ระลึกถึงคุณงามความดีที่ดาวิดเคยกระทำไว้ เมื่อเห็นว่าไม่เป็นผล เพราะกษัตริย์ซาอูลยังคงหมายเอาชีวิตดาวิดอยู่ โยนาธานจึงวางแผนให้เพื่อนรักหนีจากการตามล่าของพระราชบิดา แม้ต่อมาภายหลังดาวิดมีโอกาสปลงพระชนม์กษัตริย์ซาอูล แต่เขากลับไว้ชีวิตพระองค์ถึงสองครั้ง นับเป็นการแสดงความจงรักภักดีที่มีต่อกษัตริย์ซาอูล เพราะพระองค์เป็นผู้นำที่พระเจ้าประทานมาให้

ต่อมากษัตริย์ซาอูลและโยนาธานถูกพวกฟีลิสเตียสังหารในการสู้รบ เมื่อดาวิดทราบข่าวการจากไปของโยนาธาน ดาวิดร้องไห้คร่ำครวญ ดังปรากฏในเล่ม 2 ซามูเอล (2 Samuel) บทที่ 1 ว่า ความรักของโยนาธานที่มีต่อดาวิดนั้นสูงส่งยิ่งกว่าความรักของสตรี

---

[4]Howard F. Vos (1999: 192) ได้อธิบายถึงลักษณะของสลิงและการใช้สลิงเป็นอาวุธพิฆาตศัตรูและความสำคัญของสลิงในกองทัพเวลารบไว้ดังนี้

> In the hands of a skilled slinger, the sling had proved to be a deadly weapon. Made of two ropes attached to a thong of leather or goat hair into which a stone could be fitted, it could hurl a stone a considerable distance with hair's breadth accuracy. Benjamites from the area of Gilbeah were especially known for their prowess as slingers (Judges 20:14-16). Other Israelites used sling effectively as well, with slingers a regular part of the army. Monuments reveal Assyrians also had contingents of slingers.

โอ พี่โยนาธาน ข้าพเจ้าเป็นทุกข์เพื่อท่าน
ท่านเป็นที่ชื่นใจของข้าพเจ้ามาก
ความรักของท่านที่มีต่อข้าพเจ้านั้นประหลาดเหลือ
ยิ่งกว่าความรักของสตรี

(2 ซามูเอล 1:26)

จากนั้นดาวิดได้ขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ต่อจากกษัตริย์ซาอูล และได้รักษาสัญญาที่ว่าจะช่วยดูแลบุตรชายของโยนาธานเป็นอย่างดี

Howard F. Vos (1999: 159) ได้กล่าวถึงสัญญานี้ไว้ว่า ดาวิดรู้เพียงแค่โยนาธานมีลูกชายชื่อเมฟีโบเชท (Mephibosheth) ซึ่งถือกำเนิดระหว่างที่ ดาวิดหลบหนีการตามล่าของกษัตริย์ซาอูล เมฟีโบเชทถูกพี่เลี้ยงทำหล่นในขณะหลบหนีจากสงครามที่ภูเขากิลโบอา (Mount Gilboa) จึงพิการตั้งแต่อายุ 5 ปี ดาวิดไม่เคยพบตัวเมฟีโบเชทมาก่อน เพราะเมฟีโบเชทหลบซ่อนตัวจากศัตรู เมื่อดาวิดทราบที่อยู่จึงรีบเรียกตัวให้เขาเข้าเฝ้าในวังและให้การอุปภัมภ์เป็นอย่างดี

> David summoned Mephibosheth to come to Jerusalem, gave him his personal assurances of kindness, and backed them up in a tangible way with the grant to him all his grandfather's [Saul's] royal estates. Moreover, he welcomed him to the king's table to dine with his sons as members of the family and provided him with an adequate servant staff to manage his estates.

มิตรภาพที่สูงส่งระหว่างบุรุษทั้งสองนี้จึงเป็นที่มาของสำนวน "David and Jonathan" ซึ่งหมายถึงเพื่อนสนิท

4.7 "Solomon" และ "the Judgement of Solomon"

"Solomon" เป็นสำนวนหมายถึงบุคคลที่ชาญฉลาด และ "the Judgement of Solomon" เป็นสำนวนหมายถึง การตัดสินคดีที่ลำบากและต้องใช้สติปัญญาและวิจารณญาณอย่างสูง

สำนวนทั้งสองนี้มาจากเล่ม 1 พงศ์กษัตริย์ (1 Kings) บทที่ 2 ว่าด้วยเรื่องการวินิจฉัยอันชาญฉลาดของซาโลมอน (Solomon) หญิงโสเภณีสองนางมาเข้าเฝ้ากษัตริย์ซาโลมอนขอให้พระองค์ช่วยตัดสินคดีให้แก่นางทั้งสอง ทั้งคู่ต่างยืนยันว่า เด็กทารกที่วางต่อหน้ากษัตริย์เป็นลูกของตน นางหนึ่งกล่าวว่า อีกนางหนึ่งเผลอนอนทับลูกตัวเองจนเสียชีวิตและสลับเอาลูกของตนมาไว้ข้างตัวนางพร้อมทั้งนำตัวบุตรของนางไป อีกฝ่ายได้ปฏิเสธและถกเถียงกันต่อหน้าพระพักตร์ของกษัตริย์ซาโลมอน พระองค์มีรับสั่งให้ทหารนำพระแสงดาบมาเพื่อสับทารกน้อยออกเป็น 2 ท่อน เพื่อแบ่งให้กับนางทั้งสอง โสเภณี

นางที่ถูกล่าวหาว่านอนทับลูกตายสรรเสริญความคิดนี้ พร้อมทั้งกล่าวว่าอย่าได้ประทานให้แก่ฝ่ายใดเลย ขอพระองค์ทรงแบ่งเถิด ในขณะที่อีกนางหนึ่งกลับขอร้องพระองค์อย่าทรงหั่นทารกเลย พร้อมทั้งยอมยกทารกนั้นให้กับโสเภณีคู่กรณี กษัตริย์ซาโลมอนจึงทรงทราบว่าใครเป็นมารดาที่แท้จริง เพราะมารดาย่อมไม่ยอมให้บุตรในอุทรของตนต้องตาย จึงตัดสินให้นางได้บุตรคืนไป ชาวอิสราเอลเมื่อทราบความวินิจฉัยต่างสรรเสริญในความชาญฉลาดของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง[5]

ปัจจุบันนี้จึงมีสำนวนเปรียบเทียบเรียกบุคคลที่ชาญฉลาดว่า "Solomon" และคดีที่ตัดสินลำบากและต้องใช้สติปัญญาในการไต่สวนว่า "the Judgement of Solomon"

4.8 "a Jezebel"

สำนวนนี้ใช้เรียกผู้หญิงชั่วร้ายไร้ยางอายเต็มไปด้วยตัณหามากมารยาเจ้าแผนการและชอบแต่งหน้าจัด

สำนวนนี้มาจากเล่ม 1 พงศ์กษัตริย์ (1 Kings) บทที่ 21 และเล่ม 2 พงศ์กษัตริย์ (2 Kings) บทที่ 9 เป็นเรื่องของราชินีเยเซเบล (Jezebel) มเหสีของกษัตริย์อาหับ (Ahab) แห่งอาณาจักรอิสราเอลทางตอนเหนือที่ประพฤติตนไม่ดีไม่เคารพในพระเจ้า ชื่อของราชินีเยเซเบล มีความหมายว่านับถือพระบาอัล (Baal) เทพเจ้าแห่งกามกิจและการเจริญพันธุ์ พระนางเป็นผู้นำความเสื่อมทรามมาสู่กษัตริย์อาหับ โดยการนำรูปปั้นราคะต่างๆ มาบูชาเต็มพระราชวัง ทั้งยังบังคับให้เหล่าผู้เผยพระวจนะ จำนวน 450 คนนับถือบูชาตามพระนางอีกด้วย พระเจ้าทรงเล็งเห็นความเสื่อมแห่งราชวงศ์ของกษัตริย์อาหับ ที่ปล่อยปละละเลยให้มีการนับถือบูชารูปปั้นซึ่งถือว่าผิดพระบัญญัติ 10 ประการ ถึง 2 ข้อ คือ ห้ามนับถือพระเจ้าองค์อื่น และห้ามทำการเคารพบูชารูปปั้นใดๆ ทั้งสิ้น พระเจ้าจึงทรงให้ผู้เผยพระวจนะ นามว่า เอลีชา (Elisha) สานุศิษย์แห่ง เอลียาห์ (Elijah) ผู้เผยพระวจนะผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อกันว่าพระเจ้าทรงรับขึ้นสู่สรวงสวรรค์ทำพิธีเจิมแต่งตั้ง เยฮู (Jehu) แม่ทัพใหญ่เป็นกษัตริย์องค์ใหม่แห่งราชวงศ์อิสราเอล ซึ่งเป็นราชวงศ์ของอาณาจักรทางตอนเหนือ

---

[5] Howard F. Vos (1999: 167) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับความชาญฉลาดของซาโลมอนไว้ว่าเป็นเฉพาะเรื่องการไต่สวนคดี (judicial wisdom) และการตัดสินแยกแยะผิดถูกชั่วดีได้ (discerning judgement) แต่ทว่าพระองค์มิได้ชาญฉลาดไปเสียทุกเรื่อง ดังจะเห็นได้จากการบริหารด้านการเงินของประเทศที่ผิดพลาดจนนำมาสู่ความล้มละลายของประเทศในเวลาที่พระองค์จวนจะเสด็จสวรรคต หรือแม้กระทั่งเรื่องของการใช้ชีวิตคู่ กษัตริย์ซาโลมอนมิได้เป็นแบบอย่างของการใช้ชีวิตครอบครัวที่เหมาะสม การมีพระสนมจำนวนมากนอกจากจะทำให้เกิดภาระด้านการเงินกับประเทศแล้วยังก่อให้เกิดความเสื่อมทางศาสนาอีกด้วย เพราะนางสนมบางองค์เป็นพวกนอกรีตชักนำพระองค์ออกห่างจากพระเจ้าและนำไปสู่ความเสื่อมในบั้นปลายชีวิตของพระองค์

> [H]is lack of fiscal judgment or fiscal restraint left the kingdom virtually bankrupt at his death. His lack of wisdom in marital matters resulted in the collection of a harem of seven hundred wives and three hundred concubines. This dramatically increased idolatory, the financial burden on the state, and created impossible conditions for the conduct of proper family life.

แทนกษัตริย์อาหับ แล้วกรีธาทัพไปกำจัดพวกนอกศาสนาให้หมดสิ้น หลังจากที่กำจัดราชโอรสของกษัตริย์อาหับและเยเซเบลนามว่า โยรัม (Joram) และลูกพี่ลูกน้องของโยรัมนามว่า อาหัสยาห์ (Ahaziah) กษัตริย์อิสราเอลแห่งอาณาจักรทางตอนใต้ที่เรียกว่าอาณาจักรยูดาห์ (Judah) แล้วเยฮูได้บุกเข้าไปเมืองยิสเรเอล (Jezreel) ในขณะนั้นราชินีเยเซเบลได้นั่งแต่งหน้าและรอรับฟังข่าวอยู่ เยฮูได้บุกเข้าวังและให้ทหารจับพระนางโยนออกนอกหน้าต่างตกลงไปสิ้นพระชนม์ หลังกษัตริย์เยฮูพักผ่อนเสวยพระกระยาหารแล้วได้มีรับสั่งให้คนนำศพพระนางไปฝัง เพราะอย่างไรพระนางก็เป็นถึงราชินี แต่ทว่าสิ่งที่พบคือ ศพของพระนางถูกสุนัขแทะกินไปจนหมดสิ้นเหลือเพียงหัวกะโหลก เท้า และฝ่ามือของนางเท่านั้น ทุกอย่างนี้เป็นไปตามคำทำนายของผู้เผยพระวจนะ

จากเรื่องราวของราชินีผู้ชั่วร้ายมากตัณหานามเยเซเบลนี้ ปัจจุบันจึงมีการเปรียบเทียบหญิงเจ้าเล่ห์ไร้ยางอายและที่สำคัญคือแต่งหน้าจัดว่า "Jezebel"

4.9 "a Jonah"

"Jonah" เป็นสำนวนใช้เรียกบุคคลที่นำโชคร้ายมาให้หรือจะเรียกว่าตัวซวยก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการเดินทาง

สำนวนนี้มาจากเรื่องของโยนาห์ (Jonah) ผู้ไม่ปฏิบัติตามพระบัญชาของพระเจ้าในเล่ม 2 พงศ์กษัตริย์ (2 Kings) บทที่ 15 และในมัทธิว (Matthew) ในภาคพันธสัญญาใหม่บทที่ 12 ตอนที่พวกธรรมจารย์และพวกฟาริสีทูลขอให้พระเยซูทรงแสดงปาฏิหาริย์หมายสำคัญ และพระองค์ได้ปฏิเสธ โดยขอให้คนเหล่านั้นแสวงหาหมายสำคัญจากผู้เผยพระวจนะโยนาห์ที่อยู่ในท้องปลาวาฬสามวัน

พระเจ้ามีพระบัญชาให้โยนาห์เดินทางไปยังเมืองนีนะเวห์ (Nineveh) เพื่อเผยแผ่ศาสนา แต่ทว่าโยนาห์ไม่ปฏิบัติตามเพราะไม่ต้องการให้คนต่างเผ่าพันธุ์มานับถือบูชาพระเจ้าของชาวอิสราเอล เขาจึงได้เดินเรือไปในทิศทางอื่น พระเจ้าได้บันดาลให้เกิดลมพายุรุนแรงทำให้เรือเกือบอับปาง พวกกลาสีกล่าวโทษว่าเป็นความผิดของโยนาห์จึงจับเขาโยนทิ้งลงทะเล เมื่อตกลงไปในทะเล โยนาห์ถูกปลาตัวใหญ่

กินเข้าไป และต้องอยู่ในท้องปลาใหญ่นั้น เป็นเวลาสามวัน จากนั้นพระเจ้าทรงมีพระบัญชาให้ปลาใหญ่คายเขาไว้บนชายฝั่ง โยนาห์จึงตระหนักได้ว่า จากนี้ไปเขาควรปฏิบัติตามคำสั่งของพระเจ้าเท่านั้น[6]

เรื่องของโยนาห์ นั้นเป็นเรื่องที่นิยมเล่ากันในวรรณกรรมเด็กและมีการนำไปเปรียบเทียบกับวีรบุรุษกรีกนาม เฮราคริส (Heracles) หรือ เฮอร์คิวลิส (Hercules) ในภาษาละติน ตอนที่เฮอร์คิวลิสไปช่วยเจ้าหญิงเฮซิโอนี (Hesione) ให้รอดชีวิตจากการถูกนำตัวมาเซ่นสังเวยงูยักษ์แห่งท้องทะเล นางเป็นราชธิดาแห่งกษัตริย์เลโอมิดอน (Laomedon) ผู้โกงเทพอพอลโล (Apollo) และเทพโพไซดอน (Posiedon) ไม่ยอมจ่ายเงินให้เทพทั้งสองที่ถูกเทพบดี (Zeus) ทำโทษให้มารับใช้กษัตริย์องค์นี้ในการสร้างกำแพงเมืองทรอย (Troy) เฮอร์คิวลิสได้ช่วยเจ้าหญิง และต่อสู้กับงูยักษ์แต่กลับถูกงูยักษ์กินเข้าไปในท้อง เฮอร์คิวลิสอยู่ในท้องงูยักษ์สามวันก่อนที่จะฉีกงูยักษ์นั้นเป็นชิ้นๆ สำเร็จ ดังนั้น เฮอร์คิวลิสมักจะถูกเปรียบเทียบเป็น The Jonah of Mythology

จากเรื่องราวของโยนาห์กับการเดินทางในท้องทะเล จึงมีสำนวนเรียกคนที่นำโชคร้ายมาสู่กลุ่มบุคคลโดยเฉพาะในเรื่องของการเดินทางว่า "Jonah"

4.10 "as patient as Job" และ "Job's comforters"

สำนวน "as patient as Job" ใช้ในการเปรียบเทียบคนที่มีความอดทนว่ามีความอดทนเหมือนโยบ (Job) ในการแสดงความซื่อสัตย์บริสุทธิ์และความรักศรัทธาในพระเจ้าโดยที่ไม่มีสิ่งใดสั่นคลอนศรัทธาที่เขามีต่อพระองค์ได้เลย แม้ต้องทนรับความโชคร้ายนานัปการ ส่วนสำนวน "Job's comforters" ใช้เปรียบเทียบกับบุคคลซึ่งทำตัวเสมือนสหายคอยปลอบโยนเพื่อนในยามตกทุกข์ได้ยากแต่แท้จริงกลับกล่าวโทษซ้ำเติมเหมือนที่โยบได้รับจากบรรดาสหายของเขา

---

[6]โดยปกติแล้วชาวอิสราเอลคิดว่าตนเองเป็นชนชาติที่พระเจ้าได้ทรงเลือกไว้เป็นประชาชนของพระองค์แล้ว ดังนั้นชาวอิสราเอลไม่ยอมให้คนนอกชนชาติที่มิใช่ชาวอิสราเอล (Gentiles) มาร่วมนับถือพระเจ้าของตน การกระทำของโยนาห์เป็นตัวอย่างที่ดีที่อธิบายถึงทัศนคติทางด้านศาสนาของชาวอิสราเอล (Judaism) เป็นอย่างดี แต่ทว่าการที่พระเจ้าให้โยนาห์ไปเผยแผ่ศาสนาให้แก่ชาวนีนะเวห์นั้นแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางด้านความคิดในศาสนาของชาวอิสราเอล ดังที่ J. Julius Scott Jr. (1995: 336)ได้แสดงความเห็นไว้ในหนังสือชื่อ *Jewish Backgrounds of the New Testament* ว่ามีความขัดแย้งทางความคิดเกี่ยวกับการเรื่องทัศนคติต่อคนต่างเชื้อชาติ ผู้เผยพระวจนะบางคนอย่างเช่น ฮาบากุก (Habakuk) ไม่ยอมรับชนต่างเชื้อชาติและคิดว่าคนเหล่านี้เป็นพวกคนเลวที่กดขี่ข่มเหงชาวอิสราเอลเป็นฝ่ายตรงข้ามกับชาวอิสราเอลผู้เที่ยงธรรม ในขณะที่ เยเรมีย์ (Jeremiah) กลับเชื่อว่าชนชาติเหล่านี้สามารถที่จะรับความรักและเมตตาแห่งพระเจ้าและสามารถมีโอกาสได้บาปได้เช่นเดียวกับชาวอิสราเอล

There was no single uniform attitude toward Gentiles; they were regarded in various ways by individual Jewish groups. …While the prophet Habakkuk viewed Gentile hostility and brutality toward Israel as opposition by the wicked against the comparatively righteous, other writers like Jeremiah seemed to see the heathen sharing God's love and, ultimately, being objects of salvation.

สำนวนทั้งสองนี้ปรากฏในเล่มโยบ (Job) โยบเป็น "คนดีรอบคอบและเที่ยงธรรม เป็นผู้เกรงกลัวพระเจ้าและห้นเสียจากความชั่วร้าย" (โยบ 1:1) ซาตานเกลียดโยบมากและตั้งใจจะทำลายเขา จึงได้ไปกล่าวโทษเขากับพระเจ้าว่า โยบมีความเคารพศรัทธาในพระองค์เป็นเพราะพระองค์บันดาลให้โยบมั่งคั่งร่ำรวยมีที่ดินและทรัพย์สินนับไม่ถ้วน หากว่ากลายเป็นคนจนเมื่อใด เขาจะหมดศรัทธาในพระองค์ พระองค์จึงทดสอบความศรัทธาของโยบให้ซาตานเห็น โดยบันดาลให้โยบกลายเป็นยาจก ป่วยเป็นโรคผิวหนังร้ายแรงรักษาไม่ได้ และลูกหลานต่างเสียชีวิตหมด ปรากฏว่า โยบยังคงยืนหยัดในความบริสุทธิ์ของตนและมีศรัทธาในพระเจ้าไม่สั่นคลอน บรรดาเหล่าสหายแทนที่จะช่วยปลอบโยนเขาต่างกล่าวหาว่า เพราะเขาเป็นคนบาป จึงได้ตกระกำลำบากเช่นนี้ แต่โยบหาได้ตอบโต้ไม่ ยังคงมีศรัทธาต่อพระเจ้าอย่างหนักแน่นและอดทน ในที่สุดพระเจ้าทรงพอพระทัยมากในศรัทธาของโยบ จึงบันดาลให้โรคร้ายที่เป็นอยู่นั้นหายไป และประทานที่ดินทรัพย์สมบัติ และลูกหลานให้กับโยบมากกว่าเดิมที่เคยมีเสียอีก โยบจึงใช้ชีวิตอย่างสุขสบายเหมือนเดิม และศรัทธาที่เขามีต่อพระเจ้ายิ่งหนักแน่นมากขึ้นด้วย

โยบมีความอดทนต่อการเย้ยหยันของบรรดาเหล่าสหายเลวและพร้อมที่จะยืนยันถึงความบริสุทธิ์ใจและศรัทธาในพระเจ้า จึงเป็นที่มาของสำนวน "as patient as Job" และบรรดาสหายที่มาซ้ำเติมเพื่อนที่ตกทุกข์ได้ยากมักจะถูกนำมาเปรียบเป็นพวก "Job's comforters"

4.11 "a Jeremiah" และ "a Jeremiad"

"Jeremiah" เป็นสำนวนใช้เปรียบเทียบคนที่มีแต่ความระทมและมองโลกในแง่ร้าย

ส่วนคำว่า "Jeremiad" เป็นคำที่มาจาก "Jeremiah" แปลว่า การคร่ำครวญที่ยาวนาน การตักเตือน หรือคำปราศรัยจูงใจที่หนักแน่น

สำนวนทั้งสองมาจากเล่ม เยเรมีย์ (Jeremiah) เยเรมีย์เป็นผู้เผยพระวจนะคนสำคัญของชนชาติอิสราเอลในอาณาจักรยูดาห์ ซึ่งเป็นอาณาจักรทางตอนใต้ของอิสราเอล ชื่อของเขาในภาษฮีบรูแปลว่าพระเจ้าปลาบปลื้ม (Yahweh exalts) แต่เยเรมีย์เองกลับได้รับฉายาว่าเป็นผู้เผยพระวจนะรันทด (the broken-hearted prophet) ชาวอิสราเอลนั้นเพิกเฉยไม่ใส่ใจต่อคำตักเตือนที่ให้ปรับปรุงความประพฤติและมีศรัทธาอย่างมั่นคงในพระเจ้าของเยเรมีย์ แต่กลับประพฤติตัวเสื่อมทรามและมิได้มีความเคารพในพระเจ้าจนพระเจ้าพิโรธและตรัสว่ากรุงเยรูซาเล็มแห่งอาณาจักรยูดาห์จะต้องพินาศ

> เราจะกระทำให้เยรูซาเล็มเป็นกองสิ่งปรักหักพัง
> เป็นที่อยู่ของหมาป่า
> และเราจะกระทำให้หัวเมืองของยูดาห์เป็นที่เริศร้าง
> ไม่มีชาวเมือง
>
> (เยเรมีย์ 9:11)

ขณะที่พวกบาบิโลนกำลังจะเข้ายึดอาณาจักรยูดาห์ได้ยินข่าวลือว่าพวกอียิปต์จะมาช่วยพวกอิสราเอลจึงได้ถอนทัพกลับไป แต่ทว่าเยเรมีย์ผู้ได้รับสารจากพระเจ้าได้ทำนายว่าพวกบาบิโลนจะตีกรุงเยรูซาเล็มแตกและเผาเสียด้วยไฟ คำทำนายที่หดหู่เสียขวัญนี้ทำให้เขาถูกจับขังขณะจะเดินทางออกจากกรุงเยรูซาเล็มไปยังแผ่นดินเบนยามิน บรรดาเหล่าขุนนางต่างพากันเข้าใจผิดคิดว่าเขาจะไปหาพวกบาบิโลน จึงได้จับเขาขังคุกไว้ ในที่สุดเมื่อพวกบาบิโลนตีกรุงเยรูซาเล็มแตก เยเรมีย์จึงได้เป็นอิสระ

จากการทำนายที่มีแต่เรื่องร้ายทำให้เกิดสำนวนเรียกคนที่มองโลกในแง่ร้ายว่า "Jeremiah" ส่วนศัพท์ "Jeremiad" แปลว่าการโอดครวญที่ยาวนาน การตักเตือนหรือคำปราศรัยจูงใจที่หนักแน่น และในบริบทของงานวรรณกรรม "Jeremiad" นั้น ใช้เรียกงานประพันธ์ที่ทำนายถึงความหายนะอย่างชอบธรรมที่จะเกิดขึ้น (a righteous prophecy of doom) หรืองานประพันธ์ประเภทคำสรด (a tale of woe) ตัวอย่างเช่น บทละครของ Shakespeare เรื่อง *Timon of Athens*

4.12 "Daniel in the lions' den"

สำนวนนี้ใช้แสดงถึงบุคคลที่กำลังตกอยู่ในภาวะคับขันอันตราย หรือบรรยากาศของความเป็นศัตรู

สำนวนนี้มาจากเล่ม ดาเนียล (Daniel) บทที่ 6 หลังการล่มสลายแห่งอาณาจักรบาบิโลน ดาเนียลได้รับความไว้วางพระทัยจากกษัตริย์มิเดียนามว่า ดาริอัส (Darius) ให้ดำรงตำแหน่งสำคัญในราชสำนักของพระองค์เป็นถึงอภิรัฐมนตรีและพระองค์ยังนับดาเนียลเป็นสหายรักอีกด้วย จากความไว้วางพระราชหฤทัยและความสนิทสนมดังกล่าวนำมาซึ่งความอิจฉาริษยาแก่ข้าราชสำนักเปอร์เซีย คนเหล่านี้พยายามคิดหาทางทำลายดาเนียล โดยรู้ว่าความดีของคนนั้นอาจนำมาใช้เป็นอาวุธในการกำจัดคนดีได้ ข้าราชสำนักเหล่านี้ตระหนักถึงความเคร่งครัดในศาสนาของดาเนียล กล่าวคือ เขาจะต้องทำการสักการะพระเจ้าทุกวันตามธรรมบัญญัติ พวกนี้จึงพากันหากลอุบายให้กษัตริย์ดาริอัสทรงตรากฎหมายประกาศห้ามบุคคลทูลขอต่อพระเจ้าหรือมนุษย์อื่นใด นอกจากพระองค์เพียงผู้เดียวเป็นเวลาหนึ่งเดือน แต่ทว่าดาเนียลยังคงทำการอธิษฐานและโมทนาพระคุณต่อพระเจ้าสามเวลาตามปกติที่ริมหน้าต่างด้านที่หันไปทางกรุงเยรูซาเล็ม พวกขุนนางริษยานี้เห็นเข้าจึงกราบทูลบังคับให้กษัตริย์ดาริอัสประหารดาเนียล กษัตริย์ดาริอัสร้อนพระทัยหาพยายามหาทางช่วยชีวิตดาเนียลจนตะวันตกดินก็ยังหาไม่ได้ พระองค์ทรงเสียพระทัยมากเพราะประกาศห้ามนี้ เมื่อประกาศใช้แล้วแม้แต่พระองค์ก็มิสามารถเปลี่ยนแปลงได้ พวกขุนนางริษยาจึงจับตัวดาเนียลโยนไปในถ้ำสิงห์เพื่อให้สิงโตหิวโหยกัดกินดาเนียล กษัตริย์ดาริอัสทรงเสียพระทัยมากไม่เสวยพระกระยาหารและบรรทมเลยตลอดทั้งคืนจนกระทั่งเช้า พระองค์รีบเสด็จไปที่ถ้ำสิงห์แล้วพบว่า ดาเนียลกลับอยู่อย่างปลอดภัยท่ามกลางเหล่าสิงโต เนื่องจากพระเจ้าทรงเล็งเห็นความดีและศรัทธาของดาเนียลที่มีต่อพระองค์ จึงส่งเทวดามาคุ้มครองโดยมัดปากสิงโตไว้ทำให้ดาเนียลปลอดภัย กษัตริย์ดาริอัสได้รับสั่งให้ช่วยดาเนียลออกมา และให้จับเหล่าขุนนางริษยาเหล่านั้นโยนไปในถ้ำให้สิงโตกินแทน เหล่าขุนนางนั้นต่างถูกสิงโตขย้ากินตายจนหมดตั้งแต่ยังไม่ทันตกถึงพื้นถ้ำเลยด้วยซ้ำ

จากเรื่องดาเนียลนี้เอง จึงมีสำนวน "Daniel in the lions' den" ที่ใช้เรียกบุคคลที่ตกอยู่ในภาวะคับขันอันตรายเหมือนดาเนียลที่อยู่ในถ้ำกับสิงโตแต่สำนวนนี้ไม่ได้ให้ความหมายถึงการรอดปลอดภัยจากอันตรายเหมือนดั่งดาเนียลในเรื่อง

5. ทฤษฎีการแปลสำนวนและชื่อเฉพาะ

Newmark (1998: 40) กล่าวไว้ว่าการแปลสำนวนอาจทำได้โดยใช้สำนวนเทียบเคียงในภาษาฉบับแปล เช่น "looking for a needle in a haystack" แปลได้ว่า "งมเข็มในมหาสมุทร" ในภาษาไทย หรือเมื่อไม่มีสำนวนเทียบเคียงในภาษาฉบับแปล อาจแปลความหมายของสำนวนโดยละทิ้งความหมายประจำคำ เช่น "raining cats and dogs" แปลได้ว่า "ฝนตกหนักมาก" โดยไม่เก็บความหมาย "หมาและแมว" สำหรับสำนวนที่มีชื่อเฉพาะ Sarkka (2007: 3) ตั้งข้อสังเกตว่าในการแปลสำนวน ชื่อเฉพาะในสำนวนนั้นๆ จะไม่ปรากฏในฉบับแปล เมื่อพิจารณาตัวอย่างข้างล่างนี้ อาจเห็นได้ว่า มักเป็นไปตามที่ Sarkka ตั้งข้อสังเกตไว้ กล่าวคือ ไม่ปรากฏชื่อเฉพาะของสำนวนภาษาอังกฤษในสำนวนแปล

สำนวน	ความหมาย	สำนวนแปล
Jack-of-all-trades	ทำได้หลายอย่าง แต่ไม่เก่งสักอย่าง	เก่งแบบเป็ด
Jekyll and Hyde	คนสองบุคลิก	ผีเข้าผีออก
As happy as Larry	มีความสุขมาก	มีความสุขมาก
Carrying coal to Newcastle	ทำสิ่งที่ไม่จำเป็น ไม่เกิดประโยชน์	เอามะพร้าวห้าวไปขายสวน
When in Rome, do as the Romans do.	รู้จักปรับตัว ทำตามสิ่งที่คนท้องถิ่นทำ	เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
Rome was not built in a day.	อย่าใจร้อน จะทำสิ่งใดให้สำเร็จอาจต้องใช้เวลา	ช้าๆ ได้พร้าเล่มงาม

อย่างไรก็ตาม สำหรับตัวอย่างสุดท้าย หากแปลตามความหมายประจำคำว่า กรุงโรมไม่ได้สร้างเสร็จในวันเดียว อาจยังเป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านคนไทย จึงเป็นไปได้ว่าการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะ อาจมีชื่อเฉพาะในสำนวนภาษาต้นฉบับปรากฏอยู่ในฉบับแปล ฉะนั้น เราจึงจะพิจารณาวิธีการแปลชื่อเฉพาะที่มีนักทฤษฎีการแปลเสนอไว้ต่อไป

Vermes (2003: 93–94) เสนอว่าการแปลชื่อเฉพาะอาจทำได้โดยใช้วิธีการแปล 4 วิธี คือ การถ่ายทอด (Transference) การแทนที่ (Substitution) การแปลความหมาย (Translation) และการปรับเปลี่ยน (Modification) เนื่องจากการใช้วิธีการแปลต่างๆ นี้ อธิบายได้ตามทฤษฎีการสื่อสารที่ชื่อ

ทฤษฎีความเกี่ยวข้อง (Relevance Theory) ของ Sperber and Wilson (1986) ดังนั้นจะกล่าวถึงการสื่อสารในทฤษฎีความเกี่ยวข้องนี้โดยสังเขปก่อนที่จะกล่าวถึงวิธีการแปลชื่อเฉพาะโดยละเอียดต่อไป

การสื่อสารในทฤษฎีความเกี่ยวข้องเป็นกระบวนการที่ผู้สื่อสารส่งสารที่บ่งบอกถึงความตั้งใจของเขาในขณะที่ผู้รับสารรับสารนั้นมาตีความและทำความเข้าใจว่าความตั้งใจของผู้ส่งสารคืออะไร หัวใจของการสื่อสารในทฤษฎีความเกี่ยวข้อง คือ หลักการแห่งความเกี่ยวข้อง (Principle of Relevance) ซึ่งกล่าวไว้ว่าสารของผู้ส่งสารจะนำไปสู่ผลของการสื่อสารตามความตั้งใจของเขา และการเข้าใจผลของการสื่อสารดังกล่าวไม่ต้องใช้ความพยายามมากเกินจำเป็น ดังที่ Sperber และ Wilson (1986: 158) ได้กล่าวไว้ว่า

> "เมื่อผู้สื่อสารตั้งใจส่งสาร ตั้งสมมุติฐานได้ว่าการสื่อสารนั้น
> มีความเกี่ยวข้องอย่างที่สุด (Optimal Relevance)"

ความเกี่ยวข้องอย่างที่สุดนี้หมายความว่ากระบวนการทำความเข้าใจสารจะนำไปสู่ผลตามบริบทซึ่งควรค่าที่ผู้รับสารจะทำความเข้าใจและจะต้องไม่ทำให้ผู้รับสารใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมากเกินจำเป็น

Gutt (1991: 73) แบ่งสถานการณ์การสื่อสารออกเป็นสองแบบ กล่าวคือ สถานการณ์การสื่อสารปฐมภูมิและสถานการณ์การสื่อสารทุติยภูมิ แบบแรกเป็นสถานการณ์ที่ผู้รับสารใช้บริบทเดียวกันกับผู้ส่งสารในกระบวนการตีความสารที่ผู้ส่งสารตั้งใจสื่อ ส่วนแบบที่สองเป็นสถานการณ์ที่ผู้รับสารใช้บริบทต่างกันกับผู้ส่งสารในกระบวนการตีความสารที่ผู้ส่งสารตั้งใจสื่อ สถานการณ์การสื่อสารแบบทุติยภูมินี้มักเกิดขึ้นเมื่อผู้ส่งสารและผู้รับสารมีภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมต่างกัน

เราอาจมองว่าการแปลเป็นการสื่อสารในบริบททุติยภูมิ โดยสารที่ผู้แปลตั้งใจสื่อตีความได้เหมือนกับต้นฉบับอย่างใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ในสถานการณ์นั้นๆ โดยความเหมือนในเชิงตีความ (interpretive resemblance) หมายความว่าต้นฉบับและฉบับแปลจะต้องมีความหมายตามตัวอักษรและความหมายตามบริบทร่วมกัน หลักการความเกี่ยวข้องจึงประยุกต์ใช้ในการแปลได้เช่นกัน กล่าวคือ ฉบับแปลควรมีความเทียบเคียงกับต้นฉบับในลักษณะที่สื่อผลของการสื่อสารตามบริบทที่เหมาะสม และการแปลควรเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลตีความความหมายที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อได้โดยไม่ต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจมากเกินจำเป็น

ในการแปล ซึ่งเป็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม เป็นเรื่องยากที่วัฒนธรรมฉบับแปลจะมีบริบทของต้นฉบับ เพื่อให้ผู้อ่านฉบับแปลได้ใช้ในกระบวนการตีความสารที่ผู้เขียนต้นฉบับตั้งใจสื่อ กรณีดังกล่าวอาจเป็นไปได้ หากวัฒนธรรมต้นฉบับและวัฒนธรรมฉบับแปลตั้งอยู่ใกล้กันและมีสภาพแวดล้อมในเชิงเศรษฐกิจและการเมืองแบบเดียวกันเป็นเวลานานพอที่จะลบล้างความแตกต่างทางวัฒนธรรมสำคัญๆ แต่ส่วนใหญ่แล้ว ในสถานการณ์การสื่อสารแบบทุติยภูมิ ความแตกต่างของบริบทระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับ

สารจะมีมากจนกระทั่งความเหมือนในเชิงตีความอย่างสมบูรณ์นั้นเป็นไปไม่ได้ กล่าวคือ ต้นฉบับและฉบับแปลอาจจะมีความหมายตามตัวอักษรและความหมายตามบริบทต่างกันอยู่บ้าง

การแปลชื่อเฉพาะที่ Vermes (2003: 93–94) เสนอไว้ 4 วิธี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1 การถ่ายทอด (Transference)

Newmark (1988: 81) ให้นิยามการถ่ายทอดไว้ว่าเป็น "กระบวนการแปลโดยการใช้คำจากภาษาต้นฉบับในฉบับแปล" นั่นคือ การใช้ชื่อเฉพาะจากภาษาต้นฉบับในฉบับแปลโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ การแปลชื่อเฉพาะโดยการถ่ายทอดใช้เมื่อชื่อเฉพาะนั้นไม่มีความหมายอื่นนอกเหนือไปจากบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของที่ชื่อเฉพาะนั้นอ้างถึงเท่านั้น ในเชิงทฤษฎีความเกี่ยวข้องหากมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ อาจจะทำให้ผู้อ่านฉบับแปลต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมากเกินจำเป็น

วิธีการแปลนี้น่าจะใช้ได้อย่างเหมาะสมในการแปลชื่อเฉพาะระหว่างภาษาที่ใช้ตัวอักษรชุดเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันอย่างภาษาอังกฤษ ภาษาเยอรมัน และภาษาฝรั่งเศส แต่ไม่น่าจะใช้ในการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยซึ่งเป็นสิ่งที่เราสนใจในงานวิจัยนี้ เนื่องจากใช้ตัวอักษรคนละชุด แต่วิธีการแปลชื่อเฉพาะที่น่าจะกล่าวได้ว่าเป็นวิธีที่เทียบเคียงกับการถ่ายทอดและใช้ในการแปลชื่อเฉพาะจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยได้อย่างเหมาะสมคือ การถ่ายทอดอักษร (Transliteration) ซึ่งเป็นการถ่ายทอดตัวอักษรจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง ในงานวิจัยนี้ เราถือว่า การถ่ายทอดอักษรเป็นการถ่ายทอดแบบหนึ่ง ตัวอย่างการแปลชื่อเฉพาะโดยการถ่ายทอดอักษร เช่น การแปล "London" เป็น "ลอนดอน"

5.2 การแทนที่ (Substitution)

จาก Vermes (2003: 93) การแทนที่เป็นวิธีการแปลชื่อเฉพาะเมื่อชื่อเฉพาะในภาษาต้นฉบับมีคำเทียบเคียงอยู่แล้วในภาษาฉบับแปล ในเชิงทฤษฎีความเกี่ยวข้อง คำที่ใช้เทียบเคียงกับชื่อเฉพาะในภาษาต้นฉบับจะเป็นคำที่ผู้อ่านฉบับแปลใช้ความพยายามน้อยที่สุดในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร ตัวอย่างการแปลชื่อเฉพาะโดยการแทนที่ด้วยคำเทียบเคียงในภาษาฉบับแปล เช่น การแปล "England" ว่า "อังกฤษ"

5.3 การแปลความหมาย (Translation)

Newmark (1988: 5) ให้นิยามการแปลความหมายไว้ว่าเป็น "การถ่ายทอดความหมายของตัวบทจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่งตามที่ผู้เขียนตัวบทนั้นตั้งใจสื่อ" ความหมายของตัวบทในที่นี้คือความหมายประจำคำ การแปลความหมายชื่อเฉพาะหมายความถึง การถ่ายทอดความหมายของชื่อในภาษาต้นฉบับอย่างสมบูรณ์หรือบางส่วนโดยใช้สำนวนในภาษาฉบับแปลที่ให้ความหมายตามตัวอักษร

หรือความหมายโดยนัยที่ตรงหรือค่อนข้างตรงกับชื่อในภาษาต้นฉบับ ตัวอย่างการแปลชื่อเฉพาะโดยการแปลความหมาย เช่น การแปล "United Kingdom" ว่า "สหราชอาณาจักร"

5.4 การปรับเปลี่ยน (Modification)

Vermes (2003: 94) กล่าวว่า การปรับเปลี่ยนเป็นกระบวนการเลือกแปลชื่อเฉพาะในภาษาต้นฉบับโดยใช้คำในภาษาฉบับแปลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันตามตัวอักษรเลย หรือเกี่ยวข้องกันบ้างเท่านั้น วิธีการแปลชื่อเฉพาะโดยการปรับเปลี่ยนเป็นการแปลโดยใช้ชื่อในภาษาฉบับแปล ซึ่งทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านรูปแบบและความหมายตามตัวอักษรหรือความหมายโดยนัย (ถ้ามี) การปรับเปลี่ยนยังหมายรวมถึงการตัดทิ้ง การเพิ่มเติม และการใช้คำที่มีความหมายกว้างขึ้น ตัวอย่างการแปลชื่อเฉพาะโดยการปรับเปลี่ยนเช่น การแปล "England" ว่า "อังกฤษ เมืองผู้ดี" ซึ่งมีการเพิ่มเติมใช้ร่วมกับการแปลโดยการแทนที่ หรืออาจแปลเป็น "เมืองผู้ดี" ซึ่งถือว่าเป็นการแปลโดยวิธีการปรับเปลี่ยนเท่านั้น ไม่ใช้ร่วมกับวิธีการแปลชื่อเฉพาะแบบอื่นๆ

เห็นได้ว่า ในเชิงทฤษฎีความเกี่ยวข้อง การถ่ายทอดและการแทนที่คำนึงถึงความพยายามของผู้อ่านฉบับแปลในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร ในขณะที่การแปลความหมายและการปรับเปลี่ยนคำนึงถึงการสื่อผลของการสื่อสารตามบริบทที่เหมาะสมมากกว่า กล่าวคือ เมื่อผู้แปลใช้วิธีการถ่ายทอดและการแทนที่ ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามมากในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร แต่เมื่อผู้แปลใช้วิธีการแปลความหมายและการปรับเปลี่ยน ผู้อ่านอาจต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร แต่จะได้รับผลของการสื่อสารตามบริบทที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นไปด้วย

6. การแปลศัพท์สำนวนที่ศึกษาในบริบทต่างๆ ในภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

6.1 "mark of Cain" และ "to raise cain"

But then along came someone like Lucas; and put the **mark of Cain** on everybody.

— GW0 2033 (*Rain*, fiction) -- BNCweb

แต่แล้วก็มีคนแบบลูคัสโผล่มาแล้วเที่ยวประทับ**ตราบาป**ไว้บนหน้าของทุกคน

I was always a little embarrassed **to raise cain** about wanting something for my corporation, figuring that I would be accused of being selfish.

— Oral History Interview with Caesar Cone, January 7, 1983. Interview C-0003. Southern Oral History Program Collection (#4007)

ฉันออกจะอึดอัดใจอยู่เรื่อยเวลาที่จะต้อง**ป่วน**เพื่อประโยชน์ของบริษัท ฉันว่าฉันคงถูกกล่าวหาว่าเห็นแก่ตัว

6.2 "The Tower of Babel" และ "Nimrod"

When there is disagreement, of course, the whole place turns into **the tower of Babel**.

-- K5A 4757 (*The Scotsman*, a newspaper) -- BNCweb

ความขัดแย้งอยู่ที่ไหน **หอบาเบลที่อื้ออึง**ย่อมอยู่ที่นั่น

Italy has the world's second highest concentration of hunters, after the tiny island-nation of Malta, with each Italian **nimrod** stalking an average hunting area about the size of two football fields.

— Douglas Starr, *International Wildlife*, November – December 1989. *Merriam-Webster's Dictionary of Allusions.*

อิตาลีได้ชื่อว่ามีจำนวนนักล่าหนาแน่นเป็นอันดับสองรองจากประเทศที่เป็นเกาะเล็กๆ อย่างมัลตา โดยที่**นายพรานใหญ่**ชาวอิตาเลียนแต่ละคนมีพื้นที่ตามรอยล่าสัตว์โดยเฉลี่ยประมาณสนามฟุตบอลสองสนามเลยทีเดียว

6.3 "Sodomy" และ "Sodomite"

Anwar's **sodomy** trial: Review bid rejected

— *Malay Mail* 24 March 2011 – www.malaysia – matters.com

ปฏิเสธการขอพิจารณาใหม่การไต่สวนคดีอันวาร์**ล่อประตูหลัง**

Should such passages lead us to say that Lawrence was a heterosexual **sodomite** of repressed homosexual?

— A6D 609 (*Sexual Dissidence*, academic prose) -- BNCweb

เราจะเชื่อข้อความเหล่านี้จนกล่าวว่าลอเรนซ์เป็น**พวกรักร่วมเพศ**ที่หลับนอนกับผู้หญิงและเก็บกดความรู้สึกรักร่วมเพศไว้อย่างนั้นหรือ

6.4 "Samson" และ "Delilah"

A tap tapping of heels, a German girl walking by—pretty to look at. Her smile is nice too. Don't play **Samson** to her **Delilah** . . . she'd like to cut your hair off—off at the neck. Don't fraternize!

— *Miss Your Lovin: GIs, Gender and Domesticity during World War II* -- www.gutenberg.e.org.

เสียงส้นรองเท้าดังขึ้น หญิงสาวชาวเยอรมันคนหนึ่งเดินผ่านไป ช่างน่ารักชวนมอง ยิ้มสวย เสียด้วย อย่าเล่นบท**แซมสันผู้ทรงพลัง**ตามบท**นางแพศยาเดลิลาห์**ของหล่อนเลยทีเดียว หล่อนอยากจะตัดผมของท่านออก ออกทั้งคอเลย
อย่าได้สนิทสนมกับหล่อน

6.5 "David and Goliath"

And as the opening arguments unfolded in the agricultural college at Cannington (five miles from Hinkey Point), the balance of forces looked distinctly like the traditional contest of **David and Goliath**.

— AN9 1132 (*Melt Down: Collapse of a Nuclear Dream*, non-academic prose and biography) -- BNCweb

และทันทีที่การโต้แย้งที่เปิดฉากขึ้นกระจายไปทั่ววิทยาลัยการเกษตรแห่งคันนิงตัน (ซึ่งอยู่ห่างจากฮินคีพอยต์ห้าไมล์) น้ำหนักของการแบ่งฝักฝ่ายดูจะต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเหมือนการต่อสู้ของ**เด็กหนุ่มร่างเล็กดาวิดกับยักษ์ใหญ่โกลิอัท**ของโบราณเลย

6.6 "a David and Jonathan"

Ask Him to open your eyes to someone with whom you can have a healthy friendship – **a David and Jonathan** friendship – one where you help one anther find strength in God.

— *The Friendship of Women: The Beauty and Power of God's Plan for Us* -- http://books.google.co.th

ขอพระองค์ทรงเปิดตาให้คุณพบใครสักคนที่คุณจะมีมิตรภาพที่บริสุทธิ์ประดุจดั่งมิตรภาพระหว่าง**ดาวิดกับโยนาธาน** มิตรภาพระหว่างเพื่อนที่จะช่วยกันและกันในการสร้างความเข้มแข็งในพระนามของพระองค์

6.7 "a Solomon" และ "a Judgement of Solomon"

He had been placed at the head of the table, **a Solomon** come to judgement, but far from happy one.

— H8A 796 (*Murder Makes Enrtée*, fiction) -- BNCweb

มีการจัดให้เขานั่งที่หัวโต๊ะเหมือน**กษัตริย์ซาโลมอน**ออกตัดสินคดีความ ต่างเพียงแค่เขาช่างไม่มีความสุขเสียเลย

Nevertheless, I was left to ponder whether to have healing or not to have healing, and so concerned did I become that in the end, a wise man from the Quakers was summoned to give **a judgement of Solomon**.

— B19 785 (*Fighting Cancer: A Personal Story*, non-academic prose and biography)

-- BNCweb

กระนั้นก็ตาม ฉันต้องใคร่ครวญเองว่าจะเข้ารับการรักษาหรือไม่ ฉันวิตกมากจนกระทั่งในที่สุดมีคนขอให้ผู้มีปัญญาในกลุ่มเควกเกอร์มาช่วย**ชี้ขาดอย่างแยบคายแบบกษัตริย์ซาโลมอน**

6.8 "a Jezebel"

When she learned – shock, horror, dismay! – that he wanted to take me out to dinner she had the brass nerve to call me '**a Jezebel**'!

— JXXX2149 (*Double Fire*, fiction) -- BNCweb

พอเธอรู้ว่าเขาอยากพาฉันไปทานอาหารเย็น ก็ทั้งตกใจ หวาดกลัว และผิดหวัง จนกล้าพอที่จะเรียกฉันว่า "**นางแพศยาเยซิเบล**"!

6.9 "a Jonah"

Oh yes, I am **a Jonah**, and I suspect that in one way or another, you are too.

— *Navigating a Life Interrupted ... I am a Jonah Karen* (Book Review)

อ๋อ ใช่ ฉันเป็น**โยนาห์** สงสัยว่าไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คุณมันก็ตัวซวยเหมือนกันนั่นแหละ

6.10 "as patient as Job" และ "Job's comforters"

Khaty Bhai – May your soul rest in peace. Several persons who have known Khaty Bhai want to say something about him and have asked me to operate a thread on this ... As usual he was **as patient as Job**. Though he never spoke much of religion he was a true Muslim who believed in the oneness of God and goodness.

— Khaty Bhai RIP (Eulogies Thread) www. India-forums.com

เคที ไบอา – ขอให้ดวงวิญญาณคุณจงสู่สุขคติ หลายคนที่รู้จักเคที ไบอาอยากจะกล่าวบางสิ่งบางอย่างเกี่ยวกับเขา และขอให้ข้าพเจ้าเป็นผู้เริ่มในการกล่าวนี้... ปกติแล้วเขาเป็นคนที่**มีความอดทนอย่างยิ่ง** แม้ว่าจะไม่ค่อยพูดถึงศาสนามากนัก แต่เขาเป็นชาวมุสลิมแท้คนหนึ่ง ผู้ที่มีความเชื่อในความเป็นหนึ่งเดียวของพระเจ้าและความดีงาม

Job's comforter

"Parting with my son William this past June was difficult. He was going abroad to study language for two semesters.

'I don't know why I feel so sad,' I told my husband. 'I just feel as if he is going to the other side of the world.'

'He is,' said my husband in his role **as Job's comforter**. 'That's where China is.'"

— Julia McCue, Full of Great People, *Portland Press Herald*, February 13, 2005. -- www. answers.com

การต้องแยกกับวิลเลียม ลูกชายของฉัน เมื่อเดือนมิถุนายนที่ผ่านมาเป็นเรื่องที่ทำใจได้ยาก ลูกกำลังจะไปเรียนภาษาที่ต่างประเทศ 2 เทอม

"ไม่รู้ทำไมเศร้าจัง" ฉันรำพันกับสามี "เหมือนลูกจะไปอยู่อีกฟากหนึ่งของโลกเลยค่ะ"

"ใช่จ้ะ" สามี**เหมือนจะปลอบโยนแต่กลับซ้ำเติม** "ก็เมืองจีนอยู่อีกฟากของโลกนี้จ๊ะ"

6.11 "a Jeremiah" และ "a jeremiad"

"Having been a **Jeremiah** for so many years, mainly through the pages of *the Guardian* but also via his own immensely popular website, Monbiot has now turned his mind to what, precisely, can be done to halt global warming."

— Stephen Price, A Wake-up Call For the Human Race, *The Sunday Business Post* (Dublin, Ireland); Oct 8, 2006. -- www. answers.com

หลังจาก**เตือนแต่ไม่มีใครฟัง**มาหลายปี โดยเขียนทางหน้าหนังสือพิมพ์เดอะการ์เดียนเป็นส่วนใหญ่ และยังที่เว็บไซต์ของเขาเองซึ่งเป็นที่นิยมอย่างมากอีกด้วย ตอนนี้มอนไบออตกลับมุ่งความสนใจไปที่วิธีในการหยุดภาวะโลกร้อนได้อย่างชัดเจน

[David] Riesman's ostensibly well-known *Lonely Crowd,* first published in 1950 and selling more than a half million copies in the decade to follow, has almost always been read as simply **a jeremiad** against social and cultural conformity.

— Eugene Lunn's "Beyond 'Mass Culture'" *Theory and Society* Vol. 19, Number 1, 63–86 -- www.Springerlink.com

หนังสือ "ฝูงชนเดียวดาย" (Lonely Crowd) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของ [เดวิด] ไรส์แมน ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1950 และจัดจำหน่ายได้มากกว่าห้าแสนเล่มในทศวรรษต่อมา มีผู้มักจะถือว่าเป็นเพียง**คำโอดครวญ**ต่อว่าการยอมรับปฏิบัติตามธรรมเนียมวัฒนธรรมและสังคมอย่างแท้จริง

6.12 "Daniel in the lions' den"

He urged the garrison to trust in God, and referred to David and Goliath, to Israel triumphing over that mighty host by the seashore, to **Daniel in the den of lions**.

— EFW 1415 (*The Seige of Krishnapur*, fiction) -- BNCweb

เขากระตุ้นให้กองทหารวางใจในพระเจ้าโดยอ้างถึงการต่อสู้ระหว่างหนุ่มน้อยดาวิดกับยักษ์ใหญ่โกลิอัท ชาวอิสราเอลที่มีชัยเหนือกองทัพศัตรูที่ยิ่งใหญ่ที่ริมทะเลแดง ตลอดจน**ดาเนียลที่รอดพ้นภัยในถ้ำสิงห์**

7. การวิเคราะห์

เมื่อผู้วิจัยได้แปลตัวอย่างประโยคที่มีสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมที่เลือกไว้จากตัวบทประเภทต่างๆ คือ นิยาย บทความวิชาการ บทความในหนังสือพิมพ์ พาดหัวข่าว วารสาร ชีวประวัติ บทสัมภาษณ์ บทไว้อาลัย เรื่องขำขัน รวมไปถึงวรรณกรรมคริสเตียนข้างต้นนี้แล้ว พบว่าการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะดังกล่าวใช้วิธีการถ่ายทอดอักษร การแปลความหมาย และการปรับเปลี่ยน แต่ไม่มีการใช้วิธีการแทนที่เลย ซึ่งไม่ใช่สิ่งที่น่าประหลาดใจ เนื่องจากในภาษาไทย ไม่มีสำนวนเทียบเคียงสำหรับสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพันธสัญญาเดิม ในตอนนี้ เราจะอภิปรายเกี่ยวกับการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะดังกล่าวโดยใช้วิธีการถ่ายทอดอักษร การแปลความหมาย และการปรับเปลี่ยนอย่างละเอียดต่อไป

7.1 การถ่ายทอดอักษร

ดังที่กล่าวแล้วใน 5.1 ว่า การถ่ายทอดเป็นวิธีการแปลชื่อเฉพาะที่คำนึงถึงความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร กล่าวคือเมื่อผู้แปลใช้วิธีการถ่ายทอด ผู้อ่านไม่จำเป็นต้องใช้ความพยายามมากในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร เราอาจกล่าวสิ่งเดียวกันนี้สำหรับการแปลชื่อเฉพาะโดยวิธีการถ่ายทอดอักษรเช่นกัน

จากการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพันธสัญญาเดิมในตัวบทต่างๆ ข้างต้นนี้ จะเห็นว่าการถ่ายทอดอักษรใช้ได้เมื่อมีบริบทช่วยในการทำความเข้าใจ บริบทนั้นอาจเป็นบริบทเชิงภาษาศาสตร์ หรือข้อความแวดล้อมในกรณี "โยนาห์" (ดู 6.9) ซึ่งมีข้อความที่ตามมาบอกเป็นนัยว่า "โยนาห์" คือ "ตัวซวย" บริบทยังอาจเป็นประเภทของตัวบท เช่น "ดาวิดและโยนาธาน" (ดู 6.6) พบในหนังสือที่คริสเตียนชาวไทยเรียกว่าวรรณกรรมคริสเตียน หรือหนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมของคริสตศาสนิกชน ซึ่งคาดว่าผู้อ่านเป้าหมายควรจะรู้จักดาวิดและโยนาธานอยู่แล้ว นอกจากนั้น ประโยคนี้ยังมีบริบทเชิงภาษาศาสตร์ หรือข้อความแวดล้อมที่บอกเป็นนัยว่ามิตรภาพของดาวิดและโยนาธานนั้นเป็นอย่างไร

สำหรับสองตัวอย่างนี้ ถ้าผู้แปลเลือกใช้วิธีอื่นในการแปลชื่อเฉพาะ ผู้อ่านจะต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมากเกินจำเป็น โดยไม่ได้ผลของการสื่อสารตามบริบทมากตามไปด้วย

7.2 การแปลความหมาย

การแปลชื่อเฉพาะโดยรักษาความหมายประจำคำเป็นวิธีการแปลที่คำนึงถึงผลของการสื่อสารตามบริบท ผู้อ่านอาจต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร แต่จะได้รับผลของการสื่อสารตามบริบทที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นไปด้วย

การแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะโดยวิธีแปลความหมายนี้ใช้เมื่อสำนวนที่มีชื่อเฉพาะนั้นกลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ทั่วไปในภาษาอังกฤษแล้ว สังเกตได้จากการที่สำนวนเหล่านี้มีคำกำกับนาม (noun determiners) หรือคำคุณศัพท์ (adjectives) นำหน้า หรือไม่ได้ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวใหญ่ เช่น "each Italian **nimrod**" แปลได้ว่า "**นายพรานใหญ่**ชาวอิตาเลียน" (ดู 6.2) "Anwar's **sodomy** trial" แปลได้ว่า คดีอันวาร์**ล่อประดูหลัง** (ดู 6.3) "a heterosexual **sodomite**" แปลได้ว่า "**พวกรักร่วมเพศ**ที่หลับนอนกับผู้หญิง" (ดู 6.3) และ "a **jeremiad**" แปลได้ว่า "**คำโอดครวญ**" (ดู 6.11) เมื่อผู้แปลใช้วิธีแปลความหมายในการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะ ผู้อ่านไม่อาจรู้ได้ว่าคำแปลเหล่านี้มาจากสำนวน แต่ในการรับผลของการสื่อสารตามบริบท อาจไม่มีความจำเป็นต้องให้ผู้อ่านรู้ที่มาของสำนวนนั้น

ในกรณีที่สำนวนที่มีชื่อเฉพาะกลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ทั่วไปในภาษาอังกฤษแล้วนี้ ถ้าใช้การถ่ายทอดอักษรในการแปล นอกจากจะไม่ได้ช่วยให้ผู้อ่านรับผลของการสื่อสารตามบริบทมากขึ้น เป็นไปได้อย่างยิ่งว่ายังอาจทำให้ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมากเกินจำเป็น โดยไม่ได้รับผลของการสื่อสารตามบริบทมากขึ้นแต่อย่างใด เนื่องจากชื่อเฉพาะในสำนวนเหล่านี้ไม่ใช่ชื่อเฉพาะอีกต่อไปแล้ว ผู้อ่านรับผลของการสื่อสารตามบริบทได้โดยไม่จำเป็นต้องรู้ว่าความหมายนั้นมาจากสำนวนที่สำคัญที่สุด การถ่ายทอดอักษรสำนวนที่มีชื่อเฉพาะซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ทั่วไปในภาษาอังกฤษแล้วนี้ อาจยังเป็นอุปสรรคในการเข้าใจหรือการรับผลของการสื่อสารตามบริบทด้วยซ้ำไป ทั้งนี้ ต่างจากในกรณีที่มีบริบทช่วยในการทำความเข้าใจสำนวนที่มีชื่อเฉพาะ ซึ่งกล่าวถึงใน 7.1 ข้างต้น เนื่องจากชื่อเฉพาะในสำนวนเหล่านี้ยังเป็นชื่อเฉพาะอยู่ การถ่ายทอดอักษรและบริบทแวดล้อมจึงจะช่วยให้ผู้อ่านรับผลของการสื่อสารตามบริบทได้

7.3 การปรับเปลี่ยน

การแปลชื่อเฉพาะโดยการปรับเปลี่ยนเป็นวิธีการแปลที่คำนึงถึงผลของการสื่อสารตามบริบทเช่นเดียวกันกับการแปลความหมาย ผู้อ่านอาจต้องใช้ความพยายามมากขึ้นในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสาร เนื่องจากในการแปลชื่อเฉพาะโดยวิธีนี้ ผู้แปลอาจเพิ่มถ้อยคำหรือข้อความเพื่ออธิบายให้ผู้อ่านได้รับสารตรงตามที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้แปล ปรับเปลี่ยนชื่อเฉพาะใน

ฉบับแปล ผู้อ่านจะได้รับผลของการสื่อสารตามบริบทที่เหมาะสมมากยิ่งขึ้นไปกว่าการถ่ายทอดอักษรหรือการแปลความหมาย

จากการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากภาคพันธสัญญาเดิมใน 6.1-6.12 จะเห็นว่าการปรับเปลี่ยนนั้นใช้ได้ในกรณีส่วนใหญ่ ในการแปลโดยใช้เฉพาะการปรับเปลี่ยนเท่านั้น แบ่งได้เป็นสองกรณีคือ

1. การแปลชื่อเฉพาะในภาษาต้นฉบับโดยใช้คำในภาษาฉบับแปลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันตามตัวอักษรเลย เช่น "**to raise cain**" แปลได้ว่า "**ป่วน**" (ดู 6.1) "**Job's comforter**" แปลได้ว่า "**เหมือนจะปลอบโยนแต่กลับซ้ำเติม**" (ดู 6.10) และ "**a Jeremiah**" แปลได้ว่า "**เตือนแต่ไม่มีใครฟัง**" (ดู 6.11)

2. การแปลชื่อเฉพาะในภาษาต้นฉบับโดยใช้คำในภาษาฉบับแปลที่มีความเกี่ยวข้องกันตามตัวอักษรบ้าง เช่น "**a mark of Cain**" แปลได้ว่า "**ตราบาป**" (ดู 6.1) และ "**as patient as Job**" แปลได้ว่า "**มีความอดทนอย่างยิ่ง**" (ดู 6.10) เห็นได้ว่าในกรณีหลัง ทั้งสองตัวอย่างนี้เป็นการปรับเปลี่ยนโดยการตัดชื่อเฉพาะทิ้งและเพิ่มถ้อยคำเพื่ออธิบายให้ผู้อ่านได้รับสารตรงตามที่ผู้เขียนต้นฉบับต้องการสื่อ

เห็นได้ว่าการแปลชื่อเฉพาะโดยวิธีการปรับเปลี่ยนเท่านั้น ในทั้งสองกรณีจะใช้เมื่อความหมายประจำคำไม่ทำให้เกิดผลของการสื่อสารตามบริบท ที่ต้องการ หากใช้วิธีการถ่ายทอดอักษรหรือการแปลความหมายเท่านั้น เช่นแปล "Job's comforter" ว่า "ผู้ปลอบโยนของโยบ" (ดู 6.10) หรือแปล "a Jeremiah" ว่า "เยเรมีห์คนหนึ่ง" (ดู 6.11) ไม่เพียงแต่จะทำให้ผู้อ่านต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมาก โดยไม่ได้ผลของการสื่อสารตามบริบทมากตามไปด้วย แต่อาจทำให้ต้องใช้ความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารมากเกินจำเป็น และอาจยังเป็นอุปสรรคในการเข้าใจผลของการสื่อสารด้วยซ้ำไป

นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนยังอาจใช้ร่วมกับวิธีการแปลชื่อเฉพาะอื่นๆ เช่น

- "**the Tower of Babel**" แปลได้ว่า "**หอบาเบลที่อื้ออึง**" โดยใช้วิธีการแปลความหมาย "หอ" และการถ่ายทอดอักษร "บาเบล" ร่วมกับการปรับเปลี่ยน คือการเพิ่มส่วนขยาย "ที่อื้ออึง" (ดู 6.2) เช่นเดียวกับ "**a judgement of Solomon**" แปลได้ว่า "**ชี้ขาดอย่างแยบคายแบบกษัตริย์ซาโลมอน**" (ดู 6.7) และ "**Daniel in the den of lions**" แปลได้ว่า "**ดาเนียลที่รอดพ้นภัยในถ้ำสิงห์**" (ดู 6.12)

- "**a Jezebel**" แปลได้ว่า "**นางแพศยาเยเซเบล**" โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยน คือการเพิ่มส่วนขยาย "นางแพศยา" และการถ่ายทอดอักษร "เยเซเบล" (ดู 6.8) เช่นเดียวกับ "**Delilah**" แปลได้ว่า "**นางแพศยาเดลิลาห์**" (ดู 6.4) "**David**" แปลได้ว่า "**เด็กหนุ่มร่างเล็กดาวิด**" (ดู 6.5) "**Goliath**" แปลได้ว่า "**ยักษ์ใหญ่โกลิอัท**" (ดู 6.5) ทั้งนี้ส่วนขยายอาจวางไว้หลังการถ่ายทอดอักษรก็ได้ เช่น "**Samson**" แปลได้ว่า "**แซมสันผู้ทรงพลัง**" (ดู 6.4)

- "**a Solomon**" แปลได้ว่า "**กษัตริย์ซาโลมอน**" โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยน คือการเพิ่มคำบอกประเภท "กษัตริย์" และการถ่ายทอดอักษร "ซาโลมอน" (ดู 6.7)

จากตัวอย่างเหล่านี้ จะเห็นได้ว่าการปรับเปลี่ยนอาจใช้ร่วมกับการถ่ายทอดอักษรหรือการแปลความหมายได้ การแปลความหมายใช้ร่วมกับการปรับเปลี่ยนเมื่อสำนวนที่มีชื่อเฉพาะนั้นมีความหมายที่แปลแล้วช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจ เช่น "หอ" ใน "หอบาเบลที่อื้ออึง" สำหรับ "the Tower of Babel" (ดู 6.2) การถ่ายทอดอักษรใช้ร่วมกับการปรับเปลี่ยนเมื่อการถ่ายทอดอักษรนั้นจะช่วยให้ผู้อ่านรับผลของการสื่อสารตามบริบทมากขึ้น เช่น "เยเซเบล" ใน "นางแพศยาเยเซเบล" สำหรับ "Jezebel" (ดู 6.8) ซึ่งถ้าแปลโดยการปรับเปลี่ยนเท่านั้น คือแปลเพียงว่า "นางแพศยา" ผู้อ่านอาจจะเข้าใจผลของการสื่อสารบ้าง แต่ไม่อาจรู้ได้เลยว่า ผู้เขียนต้นฉบับใช้ชื่อเฉพาะในการสื่อความหมายนี้ ซึ่งเป็นไปได้ว่ามีความจำเป็นต่อการเข้าใจเรื่องในต้นฉบับ สำหรับการปรับเปลี่ยนโดยการเพิ่มส่วนขยายหรือการเพิ่มคำบอกประเภท ใช้เมื่อบุคคลหรือสถานที่ซึ่งชื่อเฉพาะนั้นอ้างถึงมีลักษณะเด่น หรือเมื่อชื่อเฉพาะนั้นอ้างถึงบุคคลหรือสถานที่บางประเภทที่สำคัญในการทำให้เกิดผลของการสื่อสารตามบริบทที่ต้องการ เช่น "กษัตริย์" ใน "กษัตริย์ซาโลมอน" สำหรับ "a Solomon" (ดู 6.8) ซึ่งถ้าแปลโดยการถ่ายทอดอักษรเท่านั้น คือแปลเพียงว่า "ซาโลมอน" ผู้อ่านอาจจะได้รับผลของการสื่อสารผิดไปว่า "ซาโลมอน" หมายถึงใครก็ได้ที่ชื่อซาโลมอน ไม่ใช่กษัตริย์ซาโลมอนผู้ชาญฉลาด ซึ่งเป็นไปได้ว่าจะทำให้เข้าใจเรื่องในต้นฉบับไม่ตรงกับที่ผู้เขียนต้องการสื่อนัก

8. บทสรุป

ดังที่กล่าวแล้วในบทนำว่า ในวัฒนธรรมไทย เป็นที่รู้กันดีว่า พระมหาชนกเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องความวิริยะ พระเวสสันดรเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องการเสียสละ ในขณะที่ชูชกเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในเรื่องความโลภ ในสังคมตะวันตก ก็เป็นที่รู้กันดีเช่นกันว่ามิตรภาพระหว่างดาวิดและโยนาธานเป็นมิตรภาพที่บริสุทธิ์ กษัตริย์ซาโลมอนเป็นผู้พิพากษาที่ชาญฉลาด ส่วนเดลิลาห์และเยเซเบลเป็นหญิงแพศยาคนแรกๆ ของโลก

การแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมเป็นภาษาไทย ที่ปรากฏในตัวบทประเภทต่างๆ ในหลายๆ กรณี ผู้แปลมักจะใช้วิธีการถ่ายทอดอักษรเพียงอย่างเดียวไม่ได้ เนื่องจากผู้อ่านฉบับแปลไม่ได้อยู่ในบริบทเดียวกันกับที่ผู้เขียนใช้ในการเขียนต้นฉบับ โดยส่วนใหญ่ผู้แปลจะใช้วิธีการปรับเปลี่ยน ซึ่งในเชิงทฤษฎีความเกี่ยวข้อง ถือว่าเป็นวิธีการแปลที่คำนึงถึงผลของการสื่อสารตามบริบทซึ่งผู้อ่านจะได้รับมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพยายามในการทำความเข้าใจผลของการสื่อสารซึ่งผู้อ่านต้องใช้ วิธีการปรับเปลี่ยนนี้อาจใช้ร่วมกับวิธีการแปลชื่อเฉพาะอีกสองวิธี คือการถ่ายทอดอักษรและการแปลความหมายได้ตามความเหมาะสม การถ่ายทอดอักษรและการแปลความหมายเองอาจใช้ตามลำพังได้ เมื่อมีบริบทที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจผลของการสื่อสารได้โดยไม่ต้องมีการเพิ่มเติมส่วนขยายหรือคำบอกประเภท และเมื่อชื่อเฉพาะในสำนวนได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของคำศัพท์ทั่วไปในภาษาอังกฤษ ตามลำดับ

แนวทางการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยนี้ นอกจากจะใช้ในบริบทดังกล่าวแล้ว ยังน่าจะนำไปประยุกต์ใช้กับการแปลสำนวนที่มีชื่อเฉพาะอื่นๆ ในตัวบทซึ่งมีบริบททางวัฒนธรรมต้นฉบับแตกต่างจากวัฒนธรรมภาษาปลายทางทั้งจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และในคู่ภาษาอื่นๆ อีกด้วย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

สมาคมพระคริสตธรรมไทย. (2546) *พระคริสตธรรมคัมภีร์ไทย-อังกฤษ*. กรุงเทพ: สมาคมพระคริสตธรรมไทย.

ภาษาอังกฤษ

Gutt, E. A. (1991) *Translation and Relevance*. Oxford: Basil Blackwell.

Newmark, P. (1988) *A Textbook of Translation*. London. Prentice Hall.

Newmark. P. (1998) *More Paragraphs on Translation*. London: Multilingual Matters.

Sarkka, H. (2007) Translation of Proper Names in Non-fiction Texts. *Translation Journal*. 11(1).

Scott Jr., J. J. (1995) *Jewish Backgrounds of the New Testament*. Michigan: Baker Academic.

Sperber, D. and Wilson, D. (1986) *Relevance*. Oxford: Basil Blackwell.

Vermes, A. P. (2003) Proper Names in Translation: An Explanatory Attempt. *Across Languages and Cultures*. 4(1), pp. 89–108.

Vos, H. F. (1999) *Nelson's New Illustrated Bible Manners & Customs*. Nashville: Thomas Nelson Publishers.

Webber, E. & M. Feinsilber. (1999) *Merriam-Webster's Dictionary of Allusions*. Massachusetts: Merriam-Webster.

ตัวอย่างจากเว็บไซต์

http://www. answers.com

http://bncweb.lancs.ac.uk/cgi-binbncXML

http://books.google.co.th

http://www. India-forums.com

http://www.gutenberg.e.org.

http://www.malaysia – matters.com

http://www.Springerlink.com